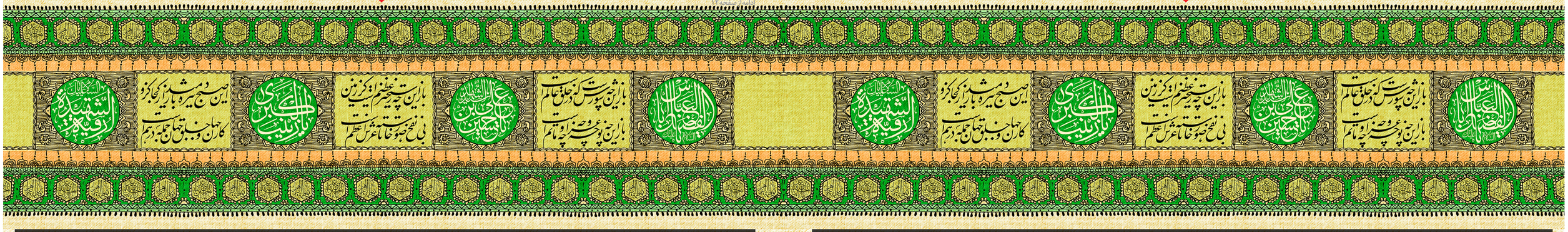

گزارش کامل «فرهیختگان» از برنامه‌های محرمی تلویزیون؛ آیا ایده جدید وجود دارد؟

با عموم مردم حرف بزن

عاطفه جعفری - میلاد جلیل‌زاده
گروه فرهنگ

محرم امسال در تلویزیون چطور و با چه کیفیتی برگزار می‌شود و برای آن چه برنامه‌ریزی‌هایی صورت گرفته؟ بخشی از آنتن سیما در این ایام به‌طور طبیعی با برنامه‌هایی پر می‌شود که گزارشی از آیین‌های عزاداری مردم ایران در سراسر نقاط کشور یا حتی کشورهای دیگر است. این البته کاری عبث نیست. نه‌تنها پوشش مراسمی از این دست طی سال‌های اخیر باعث شده بسیاری‌شان رونق بیشتری پیدا کنند و نه‌تنها مردم را در شش گوشه کشور با طرز عزاداری همدیگر اخت کرده که این نتایج اجتماعی دلنشینی هم دارد، بلکه به‌هرحال بخشی از رسالت و کارویژه رسانه ملی همین است. این عزاداری‌ها بخشی از شرح حال مردم ایران در این روزگار هستند و می‌توانند یک نوع قوم‌نگاری تاریخی باشند؛ اما می‌شود پا را از این هم یک قدم پیش گذاشت و از خود صداوسیمایی‌ها پرسید در محرم چطور مراسم عزاداری برگزار می‌کنید؟ اتفاقا سوال دقیق‌تر همین است. هنر در تمام دنیا مدیون هنرهای آیینی است؛ از یونان باستان گرفته تا شرق دور. در کشور خود ما هم تقریبا تمام هنرها در بستر آیینی شدن و پیوند خوردن با عاشورا توانسته‌اند بخشی از استقبال عمومی را به‌سمت خودشان جلب کنند و سال‌ها به حیات‌شان ادامه بدهند که همین تداوم، باعث تکامل و پیشرفت آنها نیز شده است. از موسیقی و شعر گرفته تا نمایش حتی معماری این‌طور بوده‌اند. هر هنری و به‌طورکلی هر قالبی از رسانه، به‌نوعی می‌تواند پیوند خودش با عاشورا را تعریف کند. تلویزیون هم از این قاعده مستثنی نیست. اگر لحظه‌ای بحث محرم و عزاداری‌های آن را کنار بگذاریم و با پدیده تلویزیون به‌تنهایی مواجه شویم، یک قالب رسانه‌ای و هنری را خواهیم یافت که غیر از گزارش رویدادهای مختلف اجتماعی و برنامه‌هایی که انعکاس مسائل روزمره هستند، خودش هم تولیداتی دارد که پیشنهادهایش به مخاطب محسوب می‌شوند. تولیدات تلویزیونی اگر بخواهند محملی برای انتقال آیین عاشورا باشند چطور می‌توانند این کار را انجام دهند. این چیزی است که مدیران صداوسیمای ایران باید به آن فکر کنند و یک نکته هم اینجاست که در چنین موردی نمی‌توانند دست به تقلید از نسخه‌های موفق در دیگر کشورها، خصوصا تلویزیون‌های غربی بزنند. آیین رسانه‌ای تلویزیون برای عاشورا، بهترین محفل است جهت محک اینکه ابتکارهای مدیران تلویزیون چقدر است و چقدر آنها جامعه را شناخته‌اند. درمورد آیین‌های عاشورایی، تلویزیون دیگر نه ماهواره‌های فارسی‌زبان را در این زمینه رقیب خودش می‌بیند، نه پلتفرم‌های اینترنتی و حتی فضای مجازی. درست است که فضای مجازی در این ایام می‌تواند محملی برای انتشار عزاداری‌ها باشد اما اینها معمولا در قالب‌های کوتاه و بریده ارائه می‌شوند و با نسخه‌هایی که در تلویزیون قابل ارائه هستند، همپوشانی کامل ندارند.

طی این سال‌ها چند نمونه موفق در خود تلویزیون ما وجود داشت که به‌عنوان الگو می‌توان همان‌ها را مدنظر قرار داد؛ از برنامه‌های گفت‌وگومحوری که عطف به قیام عاشورا و تفسیرهای آن تولید می‌شوند تا برنامه‌های نمایشی در قالب‌های مختلف. تلویزیون در بسیاری از خانه‌ها بی‌اینکه کسی جلویش نشسته باشد روشن است. در اکثر سوپرمارکت‌های کشور یا بسیاری از مغازه‌های دیگر هم همین‌طور است. طبیعتا قرار نیست تلویزیون در این موقعیت صرفا همان کاری را بکند که یک دستگاه پخش صوت انجام می‌دهد. پخش مکرر نوحه، کاری است که دستگاه پخش صوتی هم می‌تواند انجام بدهد و تلویزیون می‌تواند چیز بیشتری از این به مخاطبانش ارائه کند؛ چیزی که آن را از باقی قالب‌های رسانه‌ای انبوه در عصر ارتباطات متمایز کند.

سریال‌های مناسبتی محرم که البته در سال‌های اخیر متاسفانه کیفیت‌شان تاحدودی پایین آمده بخشی از آیین عاشورایی تلویزیون هستند. سریال‌هایی که ساخت آنها هنوز حوزه اختصاصی تلویزیون است و پلتفرم‌ها به آن ورود نکرده‌اند. از طرفی برنامه‌های گفت‌وگومحور تحلیلی با موضوع قیام عاشورا و انواع برنامه‌های ترکیبی دیگر، اگر با حداکثر خلاقیت تولید و پخش شوند، هرکدام می‌توانند بخشی از جامعه را به‌عنوان مخاطبان ثابت و پیگیر، پای خود بنشانند. کار دیگری که تلویزیون می‌تواند به‌واسطه برنامه‌های محرمی انجام دهد، گسترده کردن چتر مخاطبانش در تمام جامعه است. به‌واقع عزاداری سالار شهیدان بهترین فرصت برای چنین کاری است. چنانکه می‌بینیم به‌رغم تمام تضارب دیدگاه‌ها بین افراد و اقشار مختلف جامعه، همگی در محبت یا احترام به امام حسین همدل و هم داستان هستند. کسانی که از این دایره بیرون قرار می‌گیرند یا حتی به امام سوم شیعیان، یاران و هوادارانش توهین می‌کنند، به‌طورکلی از دایره جامعه ایران بیرون می‌افتند و مشترکاتی با بقیه ندارند. این اتفاقا صافی خوبی است که با آن می‌توان اقلیت پرسروصدای ضدمیهن و ضداجتماع را از باقی جامعه‌ای که ممکن است خیلی‌هایشان به انحای مختلف معترض باشند، جدا کرد.

امام خمینی(ره) فرموده بود این محرم و صفر است که اسلام را زنده نگه داشته و با اقتباسی آزاد از جمله ایشان می‌شود گفت این محرم و صفر است که ایران را دور هم نگه داشته است. صداوسیما می‌تواند از محرم و صفر و آیین‌هایی که در قالب تلویزیونی ارائه می‌دهد، جهت برطرف کردن بعضی شکاف‌های اجتماعی بهره بگیرد و کسانی را جذب کند که در شرایطی غیر از این، جذب‌شان مشکل است. به عبارتی آنها می‌توانند توجه کنند که مخاطبان ثابت تلویزیون و آنها که اصطلاحا بچه‌هیاتی هستند، شاید نیازی به جذب کردن نداشته باشند اما از فرصت محرم و برنامه‌سازی در آن می‌توان برای جذب کسانی که به‌صورت تیپیکال خارج از این دایره تعریف می‌شوند استفاده کرد. آن گروه‌های اجتماعی هم جزء جامعه دینداران ایرانی هستند اما شخصیت چندوجهی انسان‌ها و وجوه متفاوت این افراد نسبت به آنهایی که به‌صورت تیپیکال، مذهبی و هیاتی تعریف شده‌اند باعث شده که از بیرون چنین شکافی در جامعه به نظر برسد. خلاقیت تلویزیون برای چنین گروه‌هایی بسیار مهم است. حسینیه ارشاد را به یاد بیاوریم که در دهه ۴۰ شمسی توانست طیف‌های متفاوتی از جامعه را جذب گفتمان عاشورا کند. این به معنای ساختارشکنی یا بعضی حرکت‌های عجیب که گاهی اداری‌ها یا برنامه‌های مذهبی دیده می‌شود نیست. ابتکار باید طوری باشد که بشود فهمید پشت آن فکر و ایده عمیقی وجود داشته است.

بارها درمورد ویژگی‌ها برنامه‌های تلویزیون صحبت کردیم و گفتیم وقتی برنامه‌ای از صداوسیما پخش می‌شود باید دارای خصوصیت‌های خاصی باشد و برنامه‌سازان و خود سازمان فقط به فکر پر کردن آنتن نباشد، مخصوصا اگر برنامه مناسبتی ساخته می‌شود آن هم در مناسبت‌هایی مثل محرم که توجه برای ساخت باید بیشتر باشد. تلویزیون در این سال‌ها برنامه‌های خوبی هم داشته است اما گرفتار تکرار و سطحی‌سازی هم شده است، قبلا گفته بودیم که برنامه‌های مناسبتی یا مذهبی در یکی دو دهه اخیر با وجود تلاش‌های پراکنده‌ای که شده اما اکثرا دچار یک تکرار، دم‌دستی بودن و سطحی‌سازی شده‌اند. بخش عمده‌ای از این تکراری بودن برنامه‌ها به نگاه مدیران تلویزیون به این جنس برنامه‌ها برمی‌گردد. برنامه‌هایی که نباید حاشیه یا جنجال درست کنند و حرف‌های معمولی در آنها زده شود و کنداکتور آن روزها و شب‌های مناسبتی خالی نماند. ساختن برنامه‌های مذهبی یا مناسبتی نیاز به یک تحول در نگاه و سپس در امکانات و ساخت و بودجه دارند. البته این را هم باید بگوییم که در سال‌های اخیر کم نبودند ساخته‌های مناسبتی که با وجود دکور ساده یا هزینه معمولی توانستند مخاطبان زیادی را پای تلویزیون‌ها بکشانند. اگر بخواهیم مثال بزنیم باید برنامه «سوره» مرحوم مسعود دیانی را نام برد، برنامه‌ای که در عین خاص بودن با مخاطب عام هم ارتباط می‌گرفت. یک فرضیه‌ای را همیشه مطرح می‌کنند که یک برنامه برای دیده شدن باید چندین سال روی آنتن باشد و جا بیفتد اما این موضوع برای برخی برنامه‌ها مصداق ندارد و برنامه سوره را می‌توان در این پارادایم قرار داد. برنامه‌ای که از یکی از شبکه‌های تلویزیون پخش می‌شد که بیننده کمی دارد اما فصل آخر سوره که در ماه محرم سال گذشته پخش شد توانست مخاطبان زیادی را جذب کند. مخاطبانی که صرفا از دسته فرهیختگان و اندیشمندان نبودند و مردمی هستند که کنترل تلویزیون را برای پیدا کردن یک برنامه «قابل دیدن» در دست گرفته‌اند و شبکه‌ها را بالا و پایین می‌کنند. اگر نگاهی به برنامه‌های موفق و پربیننده تلویزیون در سال‌های اخیر بیندازیم متوجه خواهیم شد که ویژگی‌های مشترک ثابتی دارند؛ جسارت، چالش، حرف‌های نو، گوینده‌های مسلط به فن بیان و حوزه تخصصی‌شان، شفافیت و همچنین جذابیت در فرم و محتوا. در مناسبت‌هایی که وجود دارد ماه محرم و به‌طور خاص، دهه اول آن از اهمیت بالایی برخوردار است. در این ۱۰ روز هرچند به نظر می‌رسد ساختن برنامه و پرکردن کنداکتور کار راحتی باشد اما اگر معیار را کیفیت در برنامه‌سازی بدانیم آن‌وقت دشواری تهیه چنین برنامه‌هایی خودش را نشان می‌دهد. اینکه خلاقیت در برنامه‌ای نباشد و فقط به پر

ادامه از صفحه ۱۲

کردن آنتن فکر شود، به جایی می‌رسیم که فقط عده کمی مخاطبان این برنامه‌ها می‌شوند. در برنامه‌های مناسبتی باید به این موضوع هم توجه کرد که برخی مخاطبان خودشان هیات می‌روند و روضه می‌گیرند. این برنامه‌ها باید جوری ساخته شوند که همه مخاطبان را در بر بگیرد، کسانی که با این برنامه از امام حسین(ع) و اصل قیامش اطلاعاتی بگیرند. این مدل برنامه طبیعتا در تلویزیون انگشت‌شمار است، درحالی که باید آغوش تلویزیون با این مدل برنامه‌ها برای همه مخاطبان باز باشد.

شاخص‌ترین برنامه‌های تلویزیون برای محرم امسال

برنامه‌های مناسبتی تلویزیون برای محرم امسال کم نیستند. روز گذشته معاونت سیما این برنامه‌ها را اعلام کرد. در این بخش سعی کردیم با کنکاش در این لیست، آنهایی را که می‌توانند برای مخاطب جذاب و خاص باشند، انتخاب کرده و معرفی کنیم. برنامه‌هایی که اگر نگاه خلاقانه و خاص داشته باشند حتما می‌توانند در جذب مخاطب موفق عمل کنند و برای مخاطب موثر هم باشند.

برنامه تلویزیونی «کلمه» گفت‌وگوهایی پیرامون حکمت و معرفت است که از سال گذشته پخشش از تلویزیون با اجرای وحید یامین‌پور شروع شد. حالا «کلمه» در آستانه محرم، سمت‌وسوی برنامه را با محوریت سخنان امام خمینی(ره) درخصوص محرم جلو می‌برد. این برنامه از ۲۸ تیرماه هرشب ساعت ۲۰ از شبکه یک روی آنتن می‌رود. کارشناسان، خبرگان و اندیشمندان فاضل در حوزه مباحث معارفی، به سلسله مباحث مربوط به قیام عاشورا می‌پردازند.

طبعا نمایشنامه‌خوانی و تعزیه در آیین ما بوده و هست و پرداختن به این مدل در برنامه‌های محرم می‌تواند کمک‌کننده باشد. برنامه «ناگهان حسین(ع)» در دهه اول محرم با محوریت نمایشنامه‌خوانی محرمی روانه آنتن می‌شود. بخش نمایشنامه‌خوانی این برنامه توسط میرطاهر مظلومی، بهاره نوحیان و حامد عزیزی روایت می‌شود که با توجه به روزهای نامگذاری شده دهه اول محرم و انتقال حس حزن و اندوه به مخاطبان، سعی شده فضاسازی و صداگذاری قسمت‌های برنامه با روایت‌های انتخابی هرشب همخوانی داشته باشد. در بخش دیگری از برنامه صحنه‌های محرمی براساس صحنه‌های نمایشی به صورت مینی‌مال بازسازی خواهد شد. بخش پایانی برنامه نیز به مداحی پیرغلامان اهل بیت اختصاص دارد. این برنامه کاری از گروه معارف اسلامی شبکه دو سیما به تهیه‌کنندگی سیداحمد موسویان، کارگردانی سیدمحمدصادق بی‌بی‌شهربانویی و نویسندگی حامد قدیری است که در ۱۰ قسمت ۴۰ دقیقه‌ای همزمان با آغاز محرم، ساعت ۲۱ روانه آنتن می‌شود.

برنامه «علامت» که برای نخستین بار در حسینیه ارشاد تولید می‌شود به مناسبت دهه اول محرم با موضوع «عاشورا؛ به خوانش مونث» میهمان خانه مخاطبان خواهد بود. محسن قنبریان به‌عنوان کارشناس مذهبی برنامه به بررسی نقش طیف‌های مختلف بانوان حاضر و غایب در حماسه حسینی خواهد پرداخت. فصل جدید برنامه «علامت» کاری از گروه معارف اسلامی شبکه دو به تهیه‌کنندگی سیدمجید اکرمی و کارگردانی مصطفی ملوان است که در ۸ قسمت ۴۰ دقیقه‌ای از چهارشنبه ۲۸ تیر ساعت ۲۳ پخش خواهد شد.

سری ششم برنامه «نشان ارادت» به مناسبت ایام محرم با چهره‌های مردمی، نخبگان، پیرغلامان، دختران محجبه قهرمان، کارآفرینان، خیرین و... به همراه مردم عادی که در ماه‌های محرم و صفر در دستگاه امام حسین(ع) فعالیت دارند ازجمله موکب‌داران، هیات‌های قدیمی و... به گفت‌وگو می‌پردازد. همچنین با توجه ویژه به آیین‌ها و مناسک عزاداری اقوام، به پخش مراسم عزاداری در شهرستان‌ها، گفت‌وگو با صاحبان مشاغل مختلف در محل کارشان، روضه‌های خانگی و مجالس قرآنی، خوانش وصیتنامه شهدا، معرفی فعالیت‌های ستاد بازسازی عتبات عالیات در کربلا، مستندهای قدیمی از کربلا و عزاداری‌ها، پویش روضه خانگی و پویش پرچم بارگاه امام حسین(ع) پرداخته خواهد شد. این برنامه کاری از گروه معارف اسلامی شبکه دو سیما با مشارکت ستاد بازسازی عتبات عالیات به تهیه‌کنندگی پویان هدایتی است که از دهه سوم محرم در ۳۰ قسمت ۳۰ دقیقه‌ای روانه آنتن می‌شود. یک نکته مهم درمورد این مدل برنامه‌ها این است که زمانی برنامه‌ای می‌تواند موفق شود و مخاطب داشته باشد که همه نوع مخاطبی را در نظر بگیرد و فقط به بخشی از مخاطب نپردازد.

زمانی که حرف از ساخت برنامه معلی شد، درمورد این برنامه نوشتیم که این برنامه را باید یکی از برنامه‌هایی دانست که شاید بتواند در مداحی، کارهای جدیدی را انجام بدهد. چندوقت پیش بود که سعید ستودگان، تهیه‌کننده این ویژه‌برنامه که در محرم و صفر از شبکه سه سیما پخش خواهد شد، درباره این ویژه‌برنامه مناسبتی گفت: «ویژه‌برنامه متفاوتی را در ماه‌های محرم و صفر سال ۱۴۰۱ روی آنتن شبکه سه سیما خواهیم برد و ویژه‌برنامه معلی با قاب‌هایی از آیین‌های عاشورایی و عزاداری نواحی و اقوام استان‌های مختلف کشور برای امام حسین(ع) خواهد بود. در این ویژه‌برنامه، عزاداری‌های نواحی، استان‌ها، اقوام و گویش‌های مختلف ایرانی و همچنین جهان اسلام به تصویر کشیده می‌شود. این برنامه با حضور مداحان شاخص و پیشکسوتان و خادمان هیات‌های مذهبی کشور تولید می‌شود.» فصل چهارم «حسینیه معلی» با اجرای نجم‌الدین شریعتی و با حضور سیدمجید بنی‌فاطمه، عبدالرضا هلالی، میثم مطیعی و مهدی رسولی، از سه‌شنبه ۲۷ تیر همزمان با شب اول ماه محرم تا شام غریبان حضرت اباعبدالله‌الحسین(ع) پخش می‌شود. این برنامه با هدف ترویج فرهنگ روضه‌خوانی، نوحه‌خوانی و هیات‌داری است که با حضور کارشناسان مداح در ماه محرم و صفر ۱۴۰۱ از آنتن شبکه سه سیما در دو فصل پخش شد. فصل سوم این برنامه ویژه اعیاد شعبانیه از سه‌شنبه ۲ اسفند ساعت ۲۲:۱۵ به روی آنتن رفت. در فصل اول و دوم حامد سلطانی مجری این برنامه بود و احمد اکبرنژاد در فصل سوم اجرای برنامه را برعهده داشت.

پرداختن ادبی به واقعه عاشورا بسیار مهم است اما برنامه‌های کمی در این خصوص ساخته شده است. برنامه «چاووش»، برنامه‌ای ترکیبی که به صورت استودیویی در ۱۱ قسمت ۹۰ دقیقه‌ای در دهه اول ماه محرم هر شب به صورت زنده ساعت ۲۲:۳۰ دقیقه با بخش‌های متنوعی همچون مقتل‌خوانی، مروری بر ادبیات پایداری از عمان سامانی تا محتشم کاشانی، گونه‌شناسی هنری عاشورا، به سوگواری در جهان تشیع می‌پردازد. ویژه‌برنامه «ماجرا» به صورت تولیدی در یازده قسمت ۷۵ دقیقه‌ای با اجرای حمید سبحانی صدر در ساعت ۲۱ به روی آنتن می‌رود.

فصل جدید «تا نیایش» ویژه ماه محرم و صفر نیز از دیگر تدارکات شبکه پنج سیما است که شنبه تا پنجشنبه بعد از اذان ظهر روانه آنتن می‌شود. این برنامه از شنبه تا سه‌شنبه از حرم حضرت معصومه(س) و با اجرای دو تازه‌مسلمان تقدیم مخاطبان می‌شود. کارشناسان برنامه شنبه‌ها زهرا فخرروحانی با موضوع سبک زندگی حسینی(ع) و دوشنبه‌ها فاطمه منتظری با محوریت الگوپذیری از نهضت امام حسین(ع) برای زنان و دختران هستند که با روایت و اجرای آنسوکو هوشینو تازه‌مسلمانی از کشور ژاپن روانه آنتن می‌شود.

یکی از اتفاقاتی که در برنامه‌های مناسبتی تلویزیون در حال افتادن است، ایده‌ای است که برای همه برنامه‌ها در حال تکرار است. اینکه بتوان از داخل این ایده تکراری، موضوعات جدید را بیرون کشید کار مهم و اثرگذاری است. برنامه «از سرگذشت» برنامه جدیدی است که قرار است از شبکه نسیم پخش شود. این برنامه به تهیه‌کنندگی محسن نجفی‌سولاری و کارگردانی محمد پیوندی با اجرای یک خواننده جوان از شب اول محرم سه‌شنبه ۲۷ تیر ماه ساعت ۲۱:۳۰ از شبکه نسیم به روی آنتن می‌رود. برنامه «از سرگذشت» روایت ۲۵ قصه از سوی آدم‌های معمولی جامعه است که هر قصه پیامی دارد و در دو شب پیگیری می‌شود. در شب نخست آدمی از متن جامعه، قصه‌اش را روایت می‌کند؛ قصه‌ای که در پایان برنامه به یک دوراهی مهم و سرنوشت‌ساز می‌رسد و در شب دوم از هر قصه، میهمانی چهره از حوزه‌های مختلف موسیقی، سینما، سیاست، ورزش، مداحی و...، روی صندلی میهمان می‌نشیند تا در گام نخست گزیده‌ای از قصه دیشب را ببیند. اما چالش این برنامه جایی است که آدم‌ها در موقعیتی به اسم دوراهی قرار می‌گیرند.

شاید چالش‌برانگیزترین برنامه امسال را باید همین برنامه «با حسین حرف بزن» بدانیم. برنامه‌ای که چند سال است در حال پخش از تلویزیون است و مخاطبان زیادی دارد، اما چند روز پیش خبری در رسانه‌ها، منتشر شد و در فضای مجازی «فرهیختگان» هم به آن پرداختیم. برنامه «با حسین حرف بزن» ۸ سال پیش با ایده ساده‌ای کار خود را در فضای مجازی شروع کرد. «با حسین حرف بزن» یک صندلی ساده در دکوری خالی بود که افراد مختلف اعم از چهره‌های شناخته‌شده تا مردم معمولی روی همان صندلی می‌نشستند تا با امام حسین صحبت کنند. این صحبت‌ها اغلب تبدیل به روضه‌های ساده و بی‌آلایشی می‌شد که مردم کوچه و بازار با زبان ساده خودشان برای امام حسین می‌خواندند. همین سادگی هم باعث شد تا مخاطب بیشتری را به خودش درگیر کند و آنقدر حجم مخاطبانش بالا برود که بعد از ۳ سال پخش اینترنتی، به پیشنهاد گروه تامین شبکه نسیم قرار می‌شود از این شبکه ه پخش شود. سال گذشته سازمان اوج همراهی با این برنامه را ادامه می‌دهد و قبا از آن هم با کمک خیرین برنامه ساخته می‌شد اما همراهی شبکه نسیم با این برنامه حدودا از دو سال قبل و با پرداخت ۲۰ درصدی بوده است. شبکه نسیم محل پخش جدید این برنامه شد تا بتواند فراتر از مخاطبان برنامه در فضای مجازی، مخاطبان بیشتری را از این ایده ساده و بی‌آلایش روضه‌خوانی بهره‌مند کند. حالا اما با تغییراتی که در مدیریت صداوسیما اتفاق افتاده، جلوی ساخت سری جدید این برنامه را گرفته‌اند. عوامل برنامه در اینستاگرام «با حسین حرف بزن» نوشته‌اند: «متاسفانه با رویکرد مسئولان که در رزومه کاری‌شان قبل از این یک برنامه تولید نکرده‌اند و همه افتخارشان این است که از فلان قوه و بهمان وزارتخانه آمده‌ایم، نتوانستیم زیر فشارهای مختلف بیش از این صبوری کنیم و برآن شدیم که بعد از این راه‌مان را از کسانی که یک‌شبه و بدون اندکی تخصص و تجربه تبدیل به مدیران رسانه‌ای کشور شده‌اند، جدا کنیم.» برنامه‌سازان «با حسین حرف بزن» که به واسطه بدون تیتراژ منتشر کردن برنامه‌شان هنوز هم خیلی شناخته شده نیستند، حالا با انتشار متنی طولانی درباره اتفاقاتی که در شبکه نسیم و مدیریت جدید صداوسیما افتاده، اسم برنامه‌شان را عوض کرده‌اند. آنها که به نظر می‌رسد نگران سنگ‌اندازی صداوسیما هستند، بعد از ۸ سال پخش بی‌وقفه قصد دارند در دهه اول محرم برنامه را با اسم جدید «ملاقات با حسین(ع)» دوباره در فضای مجازی منتشر کنند. هرچند که به صراحت این نکته را هم اعلام کرده‌اند که «اجازه تولید برنامه تحت این عنوان و فرم مشابه را به احدی نداده‌ایم و همین‌جا اعلام می‌نماییم که هرگونه کپی‌برداری از فرم و محتوای برنامه را مجاز نمی‌دانیم.»

تلویزیون اعلام کرده است که می‌خواهد فصل نهم برنامه «با حسین حرف بزن» را با فرم و محتوای جدید به تهیه‌کنندگی محمدحسین تقوایی هر شب و با شروع محرم ساعت ۲۰ از شبکه نسیم به روی آنتن ببرد و می‌گویند این برنامه در فصل جدید در گفت‌وگو با اقشار و گروه‌های سنی مختلف تلاش کرده است بفهماند هر کسی می‌تواند ارتباط دلی و زبانی خودش را با امام حسین(ع) برقرار کند. اما باید دید این کار که ادامه‌دهنده راه، برنامه قبلی است با تیم جدید می‌تواند موفق باشد یا نه؟

فصل دوم «چند روایت معتبر» هم به محرم امسال رسیده است؛ با تغییراتی در دکور برنامه، تغییر در دو آیتم برنامه و حضور تماشاگران در برنامه. در فصل دوم این برنامه، با اقشار مختلفی همچون تعزیه‌خوانان، پژوهش‌شناسان محرم، موکب‌داران، متولیان هیات و خادمان حرم‌های مطهر، مداحان نوجوان، گروه‌های جهادی و... که اشتراک تمامی افراد یا در بحث محرم است یا انجام کارهایی در راستای مفاهیم محرمی همچون امر به معروف و نهی از منکر، ایثار، نماز، کمک به همنوع، اتحاد، جهاد و... گفت‌وگو می‌شود. این برنامه به کارگردانی و تهیه‌کنندگی هادی خفاجی و سردبیری رضا زنگنه در ۲۶ قسمت ۵۰ دقیقه‌ای از دهه دوم محرم (۷ مرداد) روانه آنتن می‌شود.

۹ تمام برنامه‌های تلویزیون برای محرم

همزمان با فرا رسیدن ایام محرم و عزای حضرت اباعبدالله‌الحسین و طبق روال هرسال که صداوسیما برای محرم تولیداتی مشخص و متناسب با ایام سوگواری سید و سالار شهیدان، می‌سازد و پخش می‌کند، امسال هم برای تمام شبکه‌ها تولیداتی در نظر گرفته شده که هرکدام این تولیدات با توجه به هدف و مسلک هر شبکه است و برای مخاطبان می‌تواند محرمی بامحتوا رقم بزند. برنامه‌های تولیدی از پنج شبکه اصلی، آموزش، قرآن و معارف، نسیم، افق، مستند، امید، کودک و... ساخته و پخش می‌شود. قالب‌هایی که برای محتواهای محرمی در نظر گرفته شده، شامل گفت‌وگو، نمایش، مستند، و... است

شبکه ۱ سیما مجموعه «روضه خانگی» در قالب مستند به معرفی روضه‌های خانگی در سراسر کشور می‌پردازد. ویژه برنامه «حسینیه ایران» به صورت تولیدی از شب هفتم محرم مراسم عزاداری در حضور رهبر معظم‌انقلاب اسلامی را پوشش می‌دهد. برنامه «ایران امروز» و همچنین برنامه مداحی با تصاویری از مداحان و خادمان اهل‌بیت(ع) پخش می‌شود.

شبکه ۲ سیما بخشی از «نوحه‌سرایی حاج محمود کریمی» در رثای سید و سالار شهیدان از پادگان ۰۶ ارتش جمهوری اسلامی ایران به صورت زنده روانه آنتن می‌شود. سخنان استاد حاج حسین انصاریان همزمان با آغاز ماه محرم، از چهارشنبه ۲۸ تیر روی آنتن خواهد رفت.
«انسان ۲۵۰ ساله» در ایام محرم به پخش سخنان مقام معظم‌رهبری (مدظله‌العالی) پیرامون ایام محرم، نقش امام حسین(ع) در قیام عاشورا و... خواهد پرداخت. «چند روایت معتبر»، «ملودی و نماهنگ از دسته‌های عزاداری یزدی‌ها»، «مرد و نامرد» و «هیات باران دست کی بالا» از این شبکه پخش خواهد شد.

شبکه ۳ سیما فصل جدید برنامه «حسینیه معلی» در دهه اول محرم بعد از خبر شبانگاهی روی آنتن می‌رود. سریال عشق کوفی از این شبکه در ساعت ۲۰:۳۰ پخش خواهد شد.

شبکه ۴ ویژه‌برنامه‌های «ماجرا»، «پرده عشاق»، «آرشیوگردی» و «چامه، ویژه محرم» و «حسینیه ایران» از برنامه‌های شبکه‌ی چهار سیما است.

شبکه ۵ سیما «سدره» که در ۶۰ قسمت، هر شب از کربلای معلی با حضور میهمانانی در حوزه‌های متفاوت و همچنین چهره‌های شاخص کشور عراق به‌صورت زنده روانه آنتن می‌شود. فصل جدید «تا نیایش» ویژه ماه محرم و صفر از شنبه تا پنجشنبه بعد از اذان ظهر روانه آنتن می‌شود. برنامه «سلام تهران» نیز در ماه عزای امام حسین(ع) با رنگ و بوی محرمی تقدیم نگاه مخاطبان خواهد شد.

شبکه آموزش شبکه آموزش سیما با ویژه برنامه «با کربلا» در ۵۰ قسمت، و برنامه «نوای عاشقی» در قالب گفت‌وگویی صمیمی با معلمان و موضوع محرم و مقتل خوانی است که از شبکه آموزش پخش خواهد شد.

شبکه قرآن و معارف برنامه «یاد خدا»، مجموعه سخنرانی آیت‌الله جوادی‌آملی با موضوع «پرتوی از نهضت امام

ادامه در صفحه ۱۳

حسین(ع)» در دهه اول محرم، ویژه برنامه «امام جان»، پخش مستقیم عزاداری از کربلای معلی و برنامه زنده «یا کاشف‌الکرب» از برنامه‌های این شبکه است.

شبکه نسیم برنامه «از سرگذشت»، فصل نهم «با حسین حرف بزن»، «نسیم آوا»، «قاب عاشقی» و «مجلس واقعه» نیز تولید این شبکه است که این روزها در حال فیلمبرداری است .

شبکه افق برنامه زنده تلویزیونی «تکیه» و بازپخش مجموعه مستند «روضه خانگی» از دیگر برنامه‌های این شبکه در ایام دهه اول محرم است.

شبکه مستند «خانه‌های نورانی» با موضوع روضه‌های خانگی در شهرهای مختلف و مستند «آسمان حسین» نیز در این ایام از شبکه مستند پخش می‌شود.

شبکه امید سری چهارم مجموعه برنامه «نسل قاسم»، ویژه برنامه «نورا»، ویژه برنامه «احلی من العسل»، برنامه‌های «نغمه عشاق»، «سوگ سالار»، «نسل حسینی»، مستند «و کبیر شاهد بود» از دیگر برنامه‌های شبکه امید در ایام محرم خواهد بود.

شبکه کودک سری جدید «سر سفره خدا» به مناسبت ایام محرم از ۲۷ تیر ماه تا ۹ مرداد روی آنتن می‌رود و تنها برنامه اعلامی محرمی این شبکه است.

شبکه سلامت شبکه سلامت برنامه‌های «به امید دیدار» و «یا شافی» را در دهه اول محرم به روی آنتن می‌فرستد. مجموعه تله‌تئاتر «یک قدم نزدیک‌تر» یک مجموعه اپیزودیک ۱۰ قسمتی است که در هر قسمت به بخشی از زندگی افرادی که در ایام محرم در بیمارستان بستری هستند و بیان ماجرای آنها می‌پردازد.

شبکه جام‌جم «روز حسین» ویژه برنامه مناسبتی دهه اول محرم است. همچنین برنامه گفت‌وگو محور «رواق»، مستند «علمدار» و ویژه برنامه «کنکاش» از دیگر برنامه‌های این شبکه است.

سریال‌های مناسبتی محرم سریال «عشق کوفی»، به کارگردانی حسن آخوندپور و تهیه‌کنندگی سعید سعدی از ۲۹ تیرماه همزمان با ایام محرم در ۱۵ قسمت به صورت هفتگی، پنجشنبه‌ها و جمعه‌ها ساعت ۲۰:۳۰ از شبکه سه پخش می‌شود.
سریال مناسبتی «شب آخر» به کارگردانی مهسا فتحعلی و تهیه‌کنندگی رضا علیپور در سال ۱۴۰۱ تولید شده و هر شب ساعت ۱۹:۰۰ به علاقه‌مندان فیلم و سریال این شبکه تقدیم می‌شود. سریال «شب آخر» روایتی از زندگی دو خانواده است که یکی از آنها اخلاق‌مدار و دین‌محور است و دیگری مال‌اندوز و غرق در ظواهر زندگی. کشمکش‌های فرزندان این دو خانواده حوادث دراماتیک سریال را رقم می‌زنند که در ۱۰ قسمت ساخته شده است.
سریال «مرضیه» به نویسندگی و کارگردانی فلورا سام و تهیه‌کنندگی مجید اوجی محصول ۱۳۹۸ است که در ایام محرم و از سه‌شنبه هرشب ساعت ۲۰:۳۰ از شبکه نسیم پخش می‌شود.